

PIRMAS SKYRIUS

Matas Balardas patenkintas nusišypsojo ir atsisuko į partnerę. Liza Heins irgi šypsojosi.

– Mums pasisekė! Mūsų pirmasis tyrimas baigtas! Ir apmokėtas! – Liza spustelėjo jam koją. – Juk išaiškinome?

Juodu rizikavo, bet vienintelė išeitis buvo tapti privačiais sekliais. Liza buvo priversta mesti darbą policijoje, nes po pasikėsینimo į jos gyvybę nebeatitiko policininkų sveikatai keliamų reikalavimų. O Matas atidirbo nustatytą laiką, bet penkiasdešimt trejų metų dar buvo sveikas, stiprus ir anaipol nepasiruošęs kapstytis darže ir žaisti boulingą. Įkurti seklių biurą atrodė savaime suprantama. Bylas jie galės rinktis, o Liza dirbs, atsižvelgdama į savo galimybes.

Dabar jų rankose čekis, klientas laimingas, o žmogus, kurį jie sekė, Fenflito policijos nuovados areštinėje su buvusiais judviejų bendradarbiais, laukia, kol jam bus pateiktas kaltinimas.

– Tiesiog pavyzdys iš vadovėlio, – tyliai nusijuokė Matas. – Nors nemanau, kad visos bylos bus tokios aiškios.

– Aš labai patenkinta, – atsiliepė Liza. – Bet iš dalies norėčiau sunkesnio tyrimo, – pridūrė beveik ilgesingai.

– Nevyk Dievo į medį, mieloji! – perspėjo ją Matas. – Mes taip sakydavom per budėjimą, ir kitas iškvietimas įmurdydavo į neįtikėtiną bjaurastį iki ausų.

– Teisybė, bet... supranti, ką turiu omeny. Juk šis tyrimas buvo nuobodokas?

Matui nespėjus atsakyti, suskambėjo jo mobilusis.

– Vilai! Kaip reikaliukai? – Jis įjungė garsiakalbį, kad ir Liza girdėtų. Jie abu dirbo drauge su detektyvu inspektoriumi Vilu Stounbridžu ir nusiminė, kai tas sunkiai susižeidė alkūnę ir buvo priverstas išeiti iš mėgstamo darbo.

Stojo ilga tyla, paskui automobilio saloną pripildė Vilo balsas.

– Būdavo ir geriau. Ar negalėčiau užsukti puodelio kavos ir pasišnekėti? Pradedu manyti, kad gyvenimas pelkyne šiek tiek sumaišė man galvą. Reikia žiupsnio Balardo ir Heins blaivaus proto, jei turit atliekamo.

Jei jis bando kalbėti nerimtai, tai jam nelabai sekasi. Matas žvilgtelėjo į Lizą. Ji paniuro.

– Dabar mes važiuojam namo. Tau tinka po pusvalandžio?

– Keitė studijoje, vadinasi, dirbs iki vėlumos, – atsakė Vilas, – taigi puiku. Netrukus pasimatysime. – Ir iškart baigė pokalbį, tarsi būgštaudamas, kad jie apsigalvos.

Matas giliai įkvėpė.

– Skamba grėsmingai.

– Viliuosi, Keitei nepablogėjo, – tyliai ištarė Liza. – Ji ir taip daug iškentė.

Metams bėgant, jie tapo artimais draugais, todėl Matas ir Liza buvo tarp tų nedaugelio žmonių, kurie žinojo tikrą Stounbridžų istoriją. Keitė Stounbridž buvo puiki vaikų knygų iliustratorė. Ji piešė paveikslėlius knygų ciklui „Fėjų svajonės“ apie fėjas, elfus ir kitas antgamtinės būtybes. Iliustracijos buvo tokios populiarios, kad dabar su jomis susijusios prekės buvo perkamesnės už knygas. Viso pasaulio vaikai vilkėjo marškinėliais, naudojosi penalais ir miegojo po antklodėmis su Keitės kūriniais. Kiekvienoje naujoje knygoje ji ir autorė sumaniai prista-

tydavo naują veikėją, todėl knygų ir su jomis susijusių prekių pardavimai būdavo rekordiniai. Vilas darė svaiginamą karjerą policijoje, ir atrodė, kad juodu gimę po laiminga žvaigžde. Deja, iš tikrųjų jų gyvenimas anaip tol nebuvo pasakiškas.

Vilas ir Keitė neteko kūdikio. Keitė gimdydama vos nenu-
mirė. Gelbstint gyvybę, jai buvo pašalinta gimda ir sykiu at-
imta galimybė kada nors susilaukti vaikų. Be abejo, Vilas buvo
priblokštas, bet guodėsi, kad tebeturi savo gražuolę žmoną.
Antra vertus, Keitė buvo siaubingai sugniuždyta ir daug mė-
nesių lankėsi pas psichoterapeutą. Galų gale susirgo depresija,
kurį laiką gydėsi psichiatrijos ligoninėje, paskui vartojo vaistus,
kurių šalutinis poveikis buvo sekinanti apatija, todėl ji nebega-
lėjo dirbti mėgstamo darbo. Keitei pradėjus sveikti, sumažinus
vartojamų vaistų ir vėl ėmus piešti, Vilą užpuolė kažkoks ko-
kainistas ir sulaužė ranką dviejose vietose.

Kai tik jis pasveiko tiek, kad galėjo vairuoti, juodu nuspren-
dė, kad atėjo laikas palikti senuosius namus su baisiais prisimi-
nimais. Jie vyłėsi naujoje vietoje pradėti naują gyvenimą. Ne-
galėjo patikėti savo sėkme, radę Holandų namą, seną sodybą
Kuždesių pelkėje. Jie jau gyvena ten beveik pusę metų.

– Nesu įsitikinusi, kad gyvenimas pelkėje tinkamas Vilui,
o tau kaip atrodo? – mąsliai ištara Liza. – Kai Keitė dirba, jis
nuolat sėdi vienas. Gal vienvė pradėjo jį slėgti.

– Vilas visada buvo veiklus, ir staiga netekti darbo, kurį ti-
kėjaisi dirbti iki pensijos, labai sunku, – sutiko Matas ir pažvel-
gė į ją. – Juk tu tai puikiai žinai, mieloji?

– Be abejo, tai sukrečia, bet negali grįžti į praeitį pakeisti
įvykių, todėl tenka gyventi toliau. – Liza jam pamerkė. – Ir
kartais gyvenimas neįtikėtinaį pagerėja, a, pone Balardai?

– Tu teisi, bet mums pasisėkė. Nors mes pergyvenome labai
sunkius laikus, nebuvome tokie gležni ar jautrūs kaip Keitė.

Ji visada buvo trapi, ir Vilas pirmas pripažintų, kad iki šiol neatsigavo po kūdikio netekties. Turbūt taip ir neatsigaus. – Matas palengva įvažiavo į keliuką, vedantį Tanerio pelkės link ir namo. – Kažin, kodėl Vilas nori su mumis taip skubiai pasikalbėti? Aš net šiek tiek susirūpinau.

– Aš irgi. – Liza žiūrėjo į mylių mylias žalių laukų, apso-dintų tarpiomis daržovėmis. – Matai, ką manai apie jų naująją sodybą, Holandų namą?

Jis iškvėpė.

– Ji buvo man po akių visą gyvenimą, todėl iš tiesų niekada apie ją negalvojau. Vieta graži, nuošali ir kainavo jiems pigiau grybų. Man visada atrodė, kad ta sodyba įspūdinga. Ją reikia smarkiai atnaujinti, turbūt niekas neremontavo nuo senosios Holand jaunystės, bet...

– Ne, aš turėjau omeny ne praktinę pusę. Ar ji tau patinka? Matas gūžtelėjo pečiais.

– Nei patinka, nei nepatinka. Man vis tiek.

– Hm. Gal tą ir turėjau omeny, – susimąstė Liza. – Mūsų namuose visada noriu šypsotis, o Holandų namas kažkoks... be gyvybės.

Matas garsiai nusijuokė.

– Tu nesišypsojai, pirmą kartą pamačiusi Balardų giminės „rūmelį“. Kiek prisimenu, pasakei, kad jis panašus į muziejų... ne, į mauzoliejų.

Liza nesėkmingai bandė apsimesti apgailestaujanti.

– Taip, bet jis man nekėlė pasibjaurėjimo. Tiesiog mačiau, ko jis prašyte prašosi. Dabar mes jau palikę jame savo žymes, jis šiltas ir jaukus.

Matas įsuko į Kanono sodybos įvažą.

– Na, Holandų sodyboje jie gyvena dar neilgai ir nespėjo jos padaryti savos. Vilą varžo suluošinta ranka, o Keitė dirba

visada, kai nemiega, bent taip atrodo. Duok jiems laiko. Viena gražią dieną ši sodyba taps jų svajonių namu, pamatysi.

Lizos jis neįtikino.

– Man atrodo, jog prireiks kur kas daugiau nei kelių spalvų palečių ir užsakymo įmonei „Wayfair“, kad ta sodyba taptų svajonių namais. Bet tai tik mano nuomonė.

Matui vos spėjus įkišti laukujų durų raktą į spyną, už jų automobilio sustojo Vilo Stounbridžo mašina. Dirstelėjęs jam į veidą, Matas suprato, kad draugas jaučiasi nekaip. Jo šypsena buvo dirbtinė, akys nieku gyvu neatrodė linksmos.

– Eikš į vidų, užkaisiu vandenį. – Liza nuskubėjo į virtuvę, o Matas nusivedė Vilą į svetainę.

– Palauksim Lizos ir kavos. Atrodo, tau reikia išsipasakoti, Vilai, – šiek tiek susirūpinęs Matas nusišypsojo senam draugui. – Tavo mina tokia būdavo tada, kai šlykšti byla tapdavo visiškai nepakenčiama.

Vilas nelinksmi nusijuokė.

– Puikiai prisimenu tą jausmą. Dabartinis gyvenimas truputį panašus, visa bėda, kad nesu įsitikinęs, ar aš pats kaltas, nes įžiūriu, ko nėra, ar iš tiesų turiu teisę nerimauti.

– Ką gi, mudu ilgai buvome policininkai ir linkę matyti blogąją padėties pusę. O tu turėjai geriausią nuojautą iš visų detektyvų, su kuriais man teko dirbti, todėl jei įtari ką negerą, turbūt taip ir yra.

– Dar neseniai būčiau su tavimi sutikęs, bet nuo tada, kai turėjau išeiti iš darbo ir mes atsikraustėme čia, jaučiuosi kaip nesavas.

– Pasikalbėk su Liza, Vilai. Juk ją irgi ištiko ta pati bėda. Ji irgi turėjo mesti mėgstamą darbą. Gal ji galės padėti, blogiausiu atveju bent išklausus.

– Oi, ne, neketinu jai užkrauti savo rūpesčių, ji turi savo bėdų dėl sveikatos. Be to, tokių laimingų aš judviejų dar

nemačiau. Nekreipk dėmesio, ko gero, tiesiog gailiuosi savęs. Šiaip ar taip, tai nesusiję su reikalu, apie kurį noriu su tavimi pasikalbėti. – Vilas pritildė balsą. – Pradedu suprasti, kad, mano nuomone, aš taip ir nesusitaikiau su Keitės liga po kūdikio netekties ir poveikiu, kurį ji patyrė. Ji be galo jautri, Matai! Ir nenusipėjama – akimirksniu pasikeičia.

Matas linktelėjo. Su tuo susidoroti lengva. Kai jau ruošėsi atsakyti, įėjo Liza, nešina padėklą su kavinuku ir šokoladiniais sausainiais.

– Pamaniau, kad reikalas, matyt, toks rimtas, jog vertėtų praplėsti „Hobnobs“ pakelį. – Ji padėjo padėklą ant kavos staliuko ir klestelėjo į krėslą.

Vilas tyliai nusijuokė, ir akimirksnį Matas atpažino anksčiau Vilą.

Jis padavė draugui garuojantį puodelį.

– Tai pasakok, Vilai, kas tave graužia?

Vilas atsargiai pastatė puodelį ant kavos staliuko.

– Tiesą sakant, aš noriu jus pasamdyti.

Matas atsitiesė.

– Ką? Kaip privačius seklius? Kodėl?

– Kuždesių pelkėje kažkas negerai, bet aš gyvenu per arti, todėl pats šniukštinėti negaliu. Be to, Keitė dirba kiaurą parą, kad spėtų laiku atlikti užsakymą, taigi aš tvarkau namus, apsiperkau, gaminu valgyti ir sykiu bandau atnaujinti namą. Aš nusivaraš nuo koto. – Jis pakėlė rankas. – O, aš nesiskundžiu, tikrai. Keitės kūryba stebuklinga, aš visiškai ją palaikau, bet neturiu nei laiko, nei noro pradėti neoficialų tyrimą.

Liza išsiblašiusi kramsnojo sausainį, nenuleisdama nuo Vilo akių.

– Tai kas, tavo nuomone, dedasi? – paklausė ji.

Vilas iš vidinės švarko kišenės išsitraukė mažą užrašų knygelę.

– Keli nesvarbūs, iš pažiūros nesusiję įvykiai. Gali būti, kad jie nieko nereiškia, tiesiog aš viską išpūčiau, bet pasiklausykit. – Jis įsmeigė akis į užrašus. – Kuždesių pelkė yra vos už kelių mylių nuo Tanerio pelkės, o tu čia gyveni visą gyvenimą, tai gal pažįsti porą suinteresuotų asmenų. Pavyzdžiui, Emiliją Svein?

Matas linktelėjo.

– Vokietė, gyvena visai arti tavęs. Vyras seniai miręs. Kiek prisimenu, miela moteriškė. Kadaise teko bendrauti su jos vyru, po įsilaužimo į jo įmonę.

– Puiku, tada galbūt eisis lengviau. Neseniai kažkas ėmėsi prieš ją piktybiškų veiksmų. Aš sužinojau tik praėjusią savaitę. Ji priskyrė juos išankstiniam nusistatymui, bet aš nė akimirką tuo nepatikėjau. – Vilas gurkštelėjo kavos. – Visa bėda, kad ji nenori niekam įkyrėti, ji tikrai nepaduos oficialaus skundo, todėl man toptelėjo, kad galėtume neva atsitiktinai susitikti su jumis, o jūs paskatintumėte ją išsikalbėti.

– Kokie tie piktybiški veiksmai? – paklausė Liza, siūlydama Vilui sausainių.

– Pirmiausia kažkas užmušė jos katę. – Jis vyptelėjo. – Bjauru. Paskui kažkas nudaužė spyną nuo jos pašiūrės ir viską viduje sulaužė, ir... – Jis nutilo ir paniuro. – Ir man atrodo, kad atsitiko dar kažkas, bet ji prikando liežuvį.

– Nėra reikalo mūsų samdyti, Vilai. – Matas pažvelgė į Lizą ir pakėlė antakį. – Pasidomėsime, ką galima sužinoti, bet kaip tavo draugai.

Liza energingai linktelėjo.

– Žinoma! Be to, mes ką tik baigėme tyrimą ir tučtuojau galime vėl imtis darbo. Papasakok, kaip ketini organizuoti „atsitiktinį“ susitikimą.

– Rytoj ji vyks į ūkininkų turgų Fenflite. Jos senas kledaras sugedo, todėl iš Kuždesių pelkės atvažiuos autobusu. Jei jūs

ją netikėtai sutiktumėte ir pasiūlytumėte parvežti namo... Aš žinau autobusų tvarkaraštį, o ji niekada nepraleidžia turgaus dienos, todėl judu tikrai ją ten rasite. Tinka?

– Aha, – atsakė Liza. – O kadangi ji jau pažįsta Matą, turėtų pavykti. Mes jai pasakysime, kad einame pas tave.

– Sutinku, – tarė Matas. – Kas dar tau kelia nerimą?

– Vyrukas vardu Džeraldas Grouvas. Girdėjai apie tokį?

Matas suraukė kaktą.

– Vardas negirdėtas. O tau, Liza?

Ji papurtė galvą.

– Neteko.

– Aš jį esu matęs, tikrai žinau. Matyt, susijęs su darbu. – Vilas apsiniaukė. – Ir jis man nepatinka.

– O, apie tai norėtume sužinoti daugiau, – tarė Matas.

– Neprisimenu, ką jis padarė, tiesiog jis mane šurpina. Gyvena už ketvirčio mylios nuo mūsų nuošalioje apgriuvusioje lūšnoje pelkės pakrastyje. – Vilas pažvelgė į juos abu. – Pažįstamas jausmas? „Šituo pasitikėti negalima“.

Jausmas jiems buvo pažįstamas.

– Jis pasirodė prieš kokius pusantrų metų ir baisybę laiko vienas šlaistosi palei pylimą ir pelkių takais. O dabar prie reikalo. – Vilas paniuro. – Alkūnę ir ranką man kartais skauda taip, kad naktimis negaliu miegoti, todėl įpratau atsikelti, stengdamasis nepažadinti Keitės. Kai kuriomis naktimis einu pasivaikščioti. Pamačiau automobilį, važiuojantį raisto keliukais – pats žinai, kad niekas nevažiuoja toliau kaip pelkė, upės žiotys ar senasis malūnas, numatytas nugriauti. Ten niekas negyvena, todėl kur ir kodėl važiuoja automobilis? O dar šviesos Vošo įlankos vidury, maždaug ties Fenflito Gelmėmis, ir man darosi velniškai neramu. – Jis mąsliai žiaumojo sausainį. – Visa bėda, kad aš pasiklausinėjau, ir atrodo, jog esu vienintelis, matęs automobilį ar šviesas.

– Darosi įdomu, – sumurmėjo Matas. – Nors šie trys dalykai veikiausiai nesusiję.

– Gal ir ne... – Vilas atsilošė. – Klausykit, aš mielai jums sumokėsiu. Po mano sužeidimo gyvename pasiturimai, o Keitė tiesiog vartosi piniguose už iliustracijas ir su jomis susijusias prekes. Tiesą sakant, būčiau daug laimingesnis, tapęs jūsų klientu.

– Pirmiau apsiklausinėsime, – tarė Matas, kuriam buvo nemaloni mintis imti užmokestį iš seno draugo. – Zonduosime dirvą ir žiūrėsime, ar iš tikrųjų yra ką tirti, veiksime pagal aplinkybes. Galbūt pakaks padengti išlaidas, jei teks pakloti šiek tiek pinigų. – Šiaip ar taip, jie pradėjo naują verslą, kad būtų užsiėmę, o ne kad turėtų iš ko pragyventi.

– Sutarta. Tik judu ir galite mane nuraminti. – Vilas patogiau įsitaisė, jam aiškiai palengvėjo, ir jie ėmė šnekučiuotis apie visokius niekus. – Turite ateiti pietų. Nustebsite, koks aš, pasirodo, puikus virėjas.

– Taip, taip, mikrobangų krosnelės karalius, – nusijuokė Liza. – Jei valgių gaminimas nesibaigia dzingtelėjimu, tai, pasak tavęs, maistas netikras.

– Tai jau praeitis. – Jo šypsena prigeso. – Kai Keitė taip sunkiai susirgo, man teko gaminti valgį abiem, o jai reikėjo gero maisto, ne pašildyto mikrobangų krosnelėje. Man atsivėrė akys. Reikia pripažinti, dabar man patinka gaminti valgį. Gal ketvirtadienį, kitą dieną po turgaus? Galėsite man papasakoti, kaip sekėsi kalbinti Emiliją. Sakyčiau, užsukite, ją parvežę, bet atvyksta Keitės agentas ir knygos autorė pasiimti naujojo personažo eskizų, todėl būsime labai užsiėmę.

– Ketvirtadienis tinka. Bus malonu vėl pamatyti Keitę, – pasakė Liza.

– Klausykit, privalau jus perspėti, kad ji gali atrodyti visiškai normaliai... – Jis atsiduso. – Bet gali būti, kad pietaus tik mūsų trejetas. Jei ji įnikusi į darbą, gali nenorėti jo pertraukti.

Duodu žodį, kad ne iš nepagarbos jums. Tiesiog šiuo metu ji taip elgiasi. Skubus darbas tik didina įtampą, ir aš linkęs leisti jai daryti tą, ką ji privalo daryti.

– Žinoma. – Matas nusišypsojo draugui, slapta sunerimęs dėl ką tik išgirstų jo žodžių. – Jei susitiksimė su ja, puiku, tik nedaryk jai spaudimo, gerai?

Vilas išgėrė kavą iki dugno.

– Ko gero, man laikas grįžti. Labai džiaugiuosi, kad galit viską patikrinti. – Jis atsistojo ir nusišypsojo Lizai. – Tu teisi dėl „Hobnobs“ sausainių. Mums iš tiesų jų reikėjo. – Jis parodė į pustusnę lėkštę. – Susitiksimė ketvirtadienį. Ateikit apie pirmą.

Jie išlydėjo jį, pamojavo ir grįžo į vidų.

– Ką manai? – paklausė Liza.

– Jis įsitempęs kaip skalbinių virvė, – atsakė Matas. – Ir man susidarė įspūdis, kad Holandų sodyboje ne taip jau miela ir šviesu.

– Įdomu, kaip bus su mūsų pietumis. – Liza, nešina padėklų, atbula įėjo pro virtuvės duris. – Bet pirmiau reiks susitikti su Emilija Svein. Papasakok, ką apie ją žinai.

Matas patraukė pečiais.

– Nedaug. Ji gyvena kotedže „Inkariukas“ prie kelio į Holandų sodybą. Artimiausia Vilo ir Keitės kaimynė, turi labai gražų sodą, turbūt tu jį matei.

– Žinau, kur jis, kalbėjome apie tą sodą, kai svečiomės pas Vilą paskutinį kartą.

Matas linktelėjo.

– Jai turbūt per septyniasdešimt, bet iš pažiūros dar tvirta moteriškė. Žaviuosi jos ryžtu. Tikiuosi, galėsime jai padėti – jei ji mums išsipasakos.

– Pasinaudok savo žavesiu, mielas. Gali vynioti moteris aplink pirštą. – Liza plačiai nusišypsojo jam, vasnodama blakstienomis. – Tau atsisipirti neįmanoma. Žinau, ką sakau.

– Šalin, paleistuve!

Kaip jis ją myli! Juodu ketina kada nors susituokti, bet skubėti nėra reikalo. Jie ir taip laimingi, džiaugiasi laisve. Abu daug metų gyveno tik darbu policijoje – pamainos, viršvalandžiai, nutrauktas miegas ir atšaukti susitikimai. Aną gyvenimą lėmė nusikaltimai ir nusikaltėliai. Naujasis gyvenimas buvo atradimas. Ir vis dėlto Matas buvo įsitikinęs, kad jie pasielgė teisingai, nevysiškai atsisakydami darbo. Jis pasiryžo nepakratyti kanopų ant ką tik sukastos komposto krūvos. Ar šiaip, ar taip jis ne sodininkas. Priešingai nei Emilija Svein. Prisiminus ją, nuotaika sugedo. Sodo namelis nusiaubtas, negana to, mylimas gyvulėlis be priežasties nužudytas. Tokie įvykiai išmuštų iš vėžių bet ką, juo labiau vienišą senyvą moterį.

Gal kaip tik tai jiems seksis geriausiai. Ne atskleisti nusikaltimus, o šiek tiek palengvinti žmonėms gyvenimą. Pradės nuo ponios Svein.

ANTRAS SKYRIUS

Mažame Fenflito miestelyje ūkininkų turgus vykdavo kiekvieną trečiadienį. Matas ir Liza atvyko anksti ir automobilių aikštelėje susirado vietą, iš kurios buvo aiškiai matyti autobusų stotelė. Vietinis autobusas riedėdavo per nuošalesnes gyvenvietes ir kaimelius, atveždavo žmones, kurie nevairuoja, į miestelį ir grįždavo po dviejų valandų. Per dieną kursuodavo tik du autobusai, bet atkampesnių vietovių, kur jie užsukdavo, gyventojai manė, kad jiems be galo pasisekė, nes viešojo transporto kai kur nebuvo visiškai.

Matas ir Liza pasijuto, tarsi vėl kažką sektų, ir laukdami prisiminė ilgas valandas, praleistas stebint ir laukiant anaiptol ne tokioje malonioje aplinkoje.

Matas išvydo Emiliją Svein, lipančią iš autobuso.

– Matai? Žilstelėjusi, akiniuota, violetiniu puspalčiu, lan guotais marškiniais, juodomis kelnėmis ir žygio batais.

– Matau. – Liza įsistebeilijo į moteriškę. Ši buvo tiesi, gražaus sudėjimo, nugairintu veidu, vadinasi, daug laiko praleidžia lauke. – Nepanaši į skriaudžiamą našlaitę.

– Ji ir nėra tokia, – atsiliepė Matas. – Kiek supratau, jos gyvenimas nebuvo lengvas. Vyras užsiminė, kai mudu kalbėjomės. Jis baisiai ja didžiavosi.

– Leidžiam jai apsipirkti, o paskui sustabdom? – Liza žiūrėjo į moteriškę, kuri iškart nudrožė prie didelio daržovių ir vaisių kiosko.

– Verčiau eikim truputį atsilikę ir nusipirkim kelis daiktėlius, patvirtinančius, kad atvykome apsipirkti.

– Gerai. Matau, kad šiandien prekiauja sūrininkas. Jo „Linkelnsyro brakonierius“ – liežuvį gali nuryti. Be to, reikėtų šviežių daržovių, kad kelionė nebūtų bergždžia. – Liza išsitraukė iš kišenės sąrašą. – Aš atvažiavau pasiruošusi.

Kokias dvidešimt penkias minutes jie ėjo nuo vieno kiosko prie kito, neišleisdami Emilijos Svein iš akių.

– Atrodo, ji apsikrovė krepšiais, – galų gale paskelbė Matas. – Laikas parodyti, koks aš puikus aktorius.

– Aišku, o kas tu šiandien? Kenetas Brana? Šiek tiek panašus.

– Bus gerai. Žinoma, jis ne toks gražus. – Matas išsišiepė ir nuskubėjo prie nieko neįtariančios moteriškės.

– Nieko sau! Ponia Svein? – Jis atsisuko į Lizą. – Liza, čia Vilo ir Keitės kaimynė Kuždesių pelkėje. – Jis sustojo prieš nustebusią moterį. – Matas Balardas, ponias Svein. Pažinojau jūsų vyrą Leonardą. Tada buvau detektyvas seržantas Balardas. Dabar esu pensininkas vyresnysis inspektorius.

Emilijai akyse nušvito ir ji plačiai nusišypsojo.

– Žinoma! Tas malonus policininkas, kuris tiek daug padėjo mano vyrui. Kaip sekasi?

– Ačiū, gerai, ponias Svein. Čia mano partnerė Liza. Mes drauge dirbome Fenflito policijos nuovadoje.

– Paduočiau ranką, bet... – nusijuokė Liza, rodydama krepšius su pirkiniais.

– Tiesą sakant, mes jau traukiame namo. Gal jus pavėžėti? Mums pakeliui, o automobilį pastatėme tenai. – Jis parodė į kitą aikštės pusę.

– Labai ačiū, – padėkojo Emilija. – Jei jums nelabai iš kelio, būtų nuostabu.

Liza nusišypsojo, išgirdusi jos akcentą. Emilija nugyveno čia didžiumą gyvenimo, bet vietos tarpe kalbėti neišmoko.

Matas paėmė jos krepšius, ir jie pasuko prie Mato hibridinės tojotos. Sudėjęs prekes į bagažinę, jis padėjo Emilijai įsėsti į mašiną.

– Negaliu pakęsti autobuso, – prisipažino Emilija, – bet mano senutis automobilis pagaliau sugedo nebepataisomai. Žinojau, kad vieną dieną taip nutiks. Vyras man šimtą kartų sakė, kad reikia pirkti naują automobilį kas trejus metus, bet mano petunija riedėjo taip žvaliai, kad aš važinėjau ja ilgiau, negu jis patarė. – Emilija palingavo galvą. Petunijos netektis akivaizdžiai ją liūdino.

– Ir kiek metų jūs ja važinėjote, ponio Svein? – paklausė Liza.

– Palaukit... Mes ją nusipirkome 1967 metais, žinoma, naujutelę, vieną iš paskutinių petunijų.

Liza kaipmat sumetė, kad petunija laikėsi neįtikėtinai ilgai – mašinai turėjo būti gerokai per penkiasdešimt metų.

– Koks tai buvo automobilis, ponio Svein? – paklausė Matas.

– „Austin A40“, Farinos dizainas, atnaujintas modelis, horizonto mėlio spalvos, – išdidžiai išpyškino Emilija, atsegė talpią rankinę ir pradėjo joje raustis. – Žinoma, nusipirksiu kitą. Negalima gyventi pelkyne be ratų. Praėjusį trečiadienį, atvažiavusi į turgų, užsukau ir į porą garažų. – Ji ištraukė porą brošiūrų ir vieną padavė Lizai. – Negaliu apsispręsti, tą... – ji parodė į pirmąją brošiūrą, – ... ar šitą.

Liza suvokė spoksanti į „Lexus ES“ sedano techninių duomenų sąrašą. Kostelėjo, kad nuslėptų juoką.

– Gražūs automobiliai.

– Mano vyras visada važinėdavo leksusu. Tik aš buvau prisirišusi prie savo senienos. Kai jis mirė, pardaviau jo mašiną, vienai senei du automobiliai – per didelė prabanga. O apie šitą ką nors žinote, pone Balardai?

Jie sustojo prie šviesoforo, ir jis dirstelėjo į kitą brošiūrą. „Ford Mustang“ fastbekas.

– O, ko gero, šis man šiek tiek per prabangus. Vieninteliai forдай, kuriuos vairuodavau, buvo policijos mikroautobusus ir kelių policijos patrulių automobiliai.

Emilija vėl susikišo brošiūras į rankinę ir atsiduso.

– Gal man nusipirkti kokį kledarą?

– Jei jūs įpratusi prie gerų mašinų ir turite iš ko tokią nusipirkti, tai kodėl nenusipirkti? – nusišypsojo Liza.

Emilijos Svein veidu perbėgo šėšėlis.

– Nesu tikra, kad dabar tinkamas laikas. – Ji patylėjo. – Pone Balardai, Liza. Jūs abu buvote policininkais, juk taip? Galiu pasakyti jums štai ką. Praėjusią savaitę radau savo katę nebegyvą. Ji buvo įmesta į mano gėlyną, į lysvę su snapučiais ir serenčiais prie laukujų durų.

– Oi, kaip gaila, – užjaučiamai ištarė Liza. – Turbūt kas nors suvažinėjo ir nenorėjo palikti ant kelio.

– Liza, netyčia suvažinėtam gyvuliui paprastai nebūna idealiai perpjauta gerklė.

– Jūs įsitikinusi? – pasitikslino Liza.

Emilija Svein perbedė ją akimis.

– O prieš porą savaitių kažkas nudaužė mano sodo pašiūrės spyną.

– Kas nors dingo? – paklausė Matas.

– Viskas buvo išmesta lauk ir sutrypta. Siaubingas jukinys, tiesiog siaubingas, bet man atrodo, kad niekas nepavogta. Sunku pasakyti, kai tokia maišatis.

– Pranešėte policijai, ponio Svein? – paklausė Matas.

– O ką jie būtų darę? Niekas nepavogta, o katė nebegyva. Net jūsų nuostabūs vietos policininkai nemoka daryti stebuklų.

– Ir vis dėlto reikėjo jiems pranešti, – maloniai pasakė Liza. – Jie galėtų pasidomėti, kas vyksta.

– Esu tikra, kad jie neturi nei laiko, nei žmonių. Tikriausiai įvykdoma kur kas baisesnių nusikaltimų.

Emilija buvo teisi, bet du privačius seklius įvykiai galėjo dominti.

– Nenumanote, kas tai padarė?

– Nežinau, nė ką manyti. Kuždesių pelkėje ir aplinkiniuose kaimuose pažįstu beveik visus. Keletas atvyko neseniai, bet žmonės, rodos, geri. Senojo Roberto Lentono sūnui, mano nuomone, ne visi namie, bet vargšo protelis kaip vaiko ir jam patinka gyvūnai. Ne, neįtariu nė vieno.

– Pažįstat tokį Džeraldą Grouvą? – paklausė Matas, sulėtindamas greitį, nes automobilis įsuko į kelią kaimų link.

– Šiurkšti ir nemandagi žmogysta. Žinoma, pažįstu. Tačiau man atrodo, jog jis pernelyg protingas, kad siaubtų sodo pašiūrės ir galabytų kambarinius gyvulėlius.

– Iš kur jis kilęs? Gal žinote? – paklausė Matas.

– Jis man nė žodžio nepasakė. Bet kaimo laiškininkė sakė, kad jis turi kažkokį mokslo laipsnį – ji sprendžia iš raidžių prie pavardės – ir gauna daug leidinių, visokių mokslo žurnalų.

– Girdėjau, kad jis atrodo kaip valkata, – tarė Matas.

– Jo išvaizda apgaulinga, pone Balardai. Smegenų po tomis riebaluotomis garbanomis netrūksta.

Liza nusprendė surizikuoti ir pateikti pasiūlymą.

– Ponia Svein, Matas jau sakė, kad mes abu nebedirbame ir turime per akis laiko. Būtume labai patenkinti, jei galėtume slapta stebėti jūsų žavųjį kotedžą. Duotume jums vizitinę kortelę, o jei kas nors keltų jums nerimą, paskambintumėte mums, ir mes atvažiuotume po dešimties minučių.

– Oi, ne! Negaliu jums taip įkyrėti, nieku gyvu, – prieštaravo Emilija, bet Liza išvydo palengvėjimą jos akyse.

– Liza teisi, ponja Svein, – pridūrė Matas. – Negalima leisti kažkokiam minkštagalviui kvankai išlįsti sausam. Tai visiškai nepriimtina. Ištemptume akis ir ausis ir galbūt pastebėtume ką įtartino.

Jie sustojo prie jos kotedžo ir padėjo iškelti krepšius. Liza susižavėjo sodu.

– Dabar tai mano vienintelis pomėgis, – pasakė Emilija Svein. – Daug ką mėgau, daug kuo domėjausi, dabar beliko sodas – ir skaitymas. Mėgstu knygas.

– Kadangi mes jau čia, ponija Svein, gal galėtume pamatyti, ar labai nukentėjo jūsų pašiūrė? – paklausė Matas.

Emilija paniuro.

– Jei norit. Kokia makalynė! Iki šiol nesiryžau jos sutvarkyti. – Ji pirma apėjo kotedžą ir nužingsniavo puikiai prižiūrimu takeliu.

Artindamasi prie didžiulio medinio pastato, Liza iškart suprato, ką turi omeny ponija Svein. Spyna išplėšta, durys apgadintos. Daiktai, buvę viduje, išmesti lauk, dauguma, matyt, sutrypti. Kelis daiktus Emilija buvo atrinkusi ir įnešusi į pašiūrę, bet dauguma jau niekam nebetiko.

Pasipiktinęs Matas sukando dantis.

– Aš atvažiuosiu rytoj, ponija Svein, pabandysiu sutaisyti duris ir pritaikyti naują spyną. Mes pietausime su Vilu ir Keite ir vėliau užsuksime. – Jis ištiesė ranką. – Nesiginčykit. Aš nesu puikus dailidė, bet tokius darbus moku.

– Kaip gerai, kad jus sutikau, pone Balardai, ir jus, Liza. Tampate mano angelais sargais.

– Prašom mane vadinti Matu, ponija Svein.

– Tada prašom mane vadinti Emilija.

Jie nuėjo atgal prie mašinos, ir Liza padavė jai vizitinę kortelę.

– Nekreipkit dėmesio, kad mes privatūs sekliai. Pasiūlėme pagalbą vien todėl, kad mums rūpi, kas vyksta pelkynuose. Šiaip ar taip, jūs esat mūsų artimiausių draugų kaimynė. Pažadėkit paskambinti, jei kas nors kels jums nerimą. Gal nenorėtumėt kviešti policijos, bet mums galite skambinti bet kada.

Pasvyravusi Emilija galop paėmė kortelę.

– Bet negaiškite brangaus laiko, rūpindamiesi manimi, – pridūrė. – Vyras sakydavo, kad aš senė su kiaušiniais.

Turbūt tai buvo tiesa, bet Liza matė, kokia dėkinga jos šypsena.

Automobilyje Liza paklausė, ar jiems neužsukus pas Vilą ir Keitę, juk jie už poros minučių kelio.

Matas nenorėjo.

– Jei prisimeni, jis sakė, kad šiandien pas juos atvyks Keitės agentas ir knygų, kurias ji iliustruoja, autorė. Jie nenorėtų, kad trukdytume.

– Teisybę sakai, – sutiko ji. – Užmiršau. Tiesiog pasirodė kvaila būti taip arti ir neužsukti. Mes jau seniai pas juos nesilankėme, ir man nesmagu. Kai jie ką tik atsikraustė, dažnai susitikdavome.

Matas apgręžė mašiną, ir jie nuvažiavo atgal į Tanerio pelkę. Liza žiūrėjo pro langą.

– Gamtovaizdis čia visiškai kitoks negu aplink mūsų sodybą, nors ji vos už kelių mylių. Mes gyvename gana nuošaliai, bet su šia vieta nė lyginti negalima.

– Mūsų žemė driekiasi labiau į krašto gilumą, kur dirbami laukai, o joje esanti dalis pylimo – palei upę, – linktelėjo Matas. – Kuždesių pelkė baigiasi liūnu, o šis Vošu ir Šiaurės jūra. Čia gyveno mano senelė iš motinos pusės. Matai tuos du nedidelius kotedžus giraitėje netoli keliuko į pelkę? – jis parodė pro vairuotojo langą.

Liza matė. Kotedžai pasirodė jai niūrūs, atkampūs, nusiaubti darganų ir siaubingai apleisti.

– Nežinau, kas dabar ten įsikūręs, bet ji ten nugyveno gyvenimą, – suniurnėjo jis. – Mano nuomone, nusipelnė medalio. Kanono sodyboje, senelių iš tėvo pusės namuose, buvo šilta,

sausas ir smagu augti, bet nesu tikras, kad mielai būčiau praleidęs čia daug metų.

– O aš esu visiškai tikra, kad ne. – Liza nejučiomis krūptelėjo. – Nors turiu pripažinti, kad Emilijos sodyba labai graži.

– Turbūt jaučiasi vieniša, gyvendama taip toli nuo žmonių, nors turbūt netrukus vėl važinės – naujuoju leksusu arba fastbeku, – nusijuokė Matas. – Kokia moteris! Negaliu ja nesižavėti, o tu?

– Ir aš, bet ji vis tiek bejėgė, gyvendama viena. – Liza numatė vargus, susijusius su senatve nuošalioje vietoje. – Džiaugiuosi, kad Vilas netoli. Jai senstant, jis gali tapti labai svarbus.

Matas atsiduso.

– Man atrodo, mieloji, Vilas ir be svetimų bėdų turi pakankamai savų. Esu tikras, jog todėl ir nori, kad imtumės tyrimo. Jis jaučiasi šiek tiek atsakingas už senutę, bet neturi jėgų nuolat dėl jos nerimauti.

– Įdomu, kaip rytoj elgsis Keitė? Vilas, rodos, siaubingai susirūpinęs.

– Na, laukti liko neilgai, – atsiliepė Matas. – Įdomu, ką Vilas mums pagamins. Lažinamės, kad gausime greitai paruošiamų makaronų?

Liza niuktelėjo jam alkūne.

– Neabejoju, kad būsi nustebintas.

– Būsiu, jei jis apskritai ką nors išvirs.

Juodu grįžo į Tanerio pelkę, juokdamiesi iš praeities. Buvo ir siaubingų tyrimų, bet apskritai smagu. Liza džiaugėsi, kad jie pradėjo pamiršti bloga ir prisiminti gera. Pagaliau pradėjo naują gyvenimą.

Liza uždėjo ranką Matui ant kojos.